

virike

YHTEISTYÖNÄ KOKEMUSASIAINTUNTIJUUS

24.1.2023

www.virikery.fi |

Kokemusasiatuntija

Kokemusasiantuntija

- Kokemusasiantuntijalla on omakohtaista kokemusta mielenterveydenhäiriöistä, riippuvuussairauksista tai muista elämän kriiseistä.
- Henkilökohtaista kokemusta sosiaali- ja terveysalan palveluiden käyttäjänä.
- Halu auttaa muita ihmisiä omasta kokemuksesta käsin.
- Halu kehittää palveluita.
- Hänellä on koulutus tehtävässä toimimiseen.

Kokemusasiantuntijuus

Kokemusasiantuntijuuden juuret

- AA-vertaistukiryhmät rantautuivat Suomeen 1940 –luvulla.
- 2000 -luvun ilmiönä toimintamalli, jota on toteutettu pitkälti hankkeissa ja järjestökentällä.
- Palvelujärjestelmään Sosiaali- ja terveysministeriön Mielenterveys- ja päihdesuunnitelman Mieli 2009 mukana:

-kokemusasiantuntijat otetaan mukaan heille suunnattujen palveluiden suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin sekä erilaisiin työryhmiin

- Toimintamallin käyttöönotto siirtymässä myös julkiselle puolelle. Alueelliset erot kasvavat.
- Näkyvyys lisääntyy, suosio kasvaa – se kertoo muutoksesta ihmisten ajattelutavoissa sekä palvelujärjestelmässä.
- Edelleen kehitettävää asenteissa, työkäytännöissä sekä rakenteissa.

Taustaa:

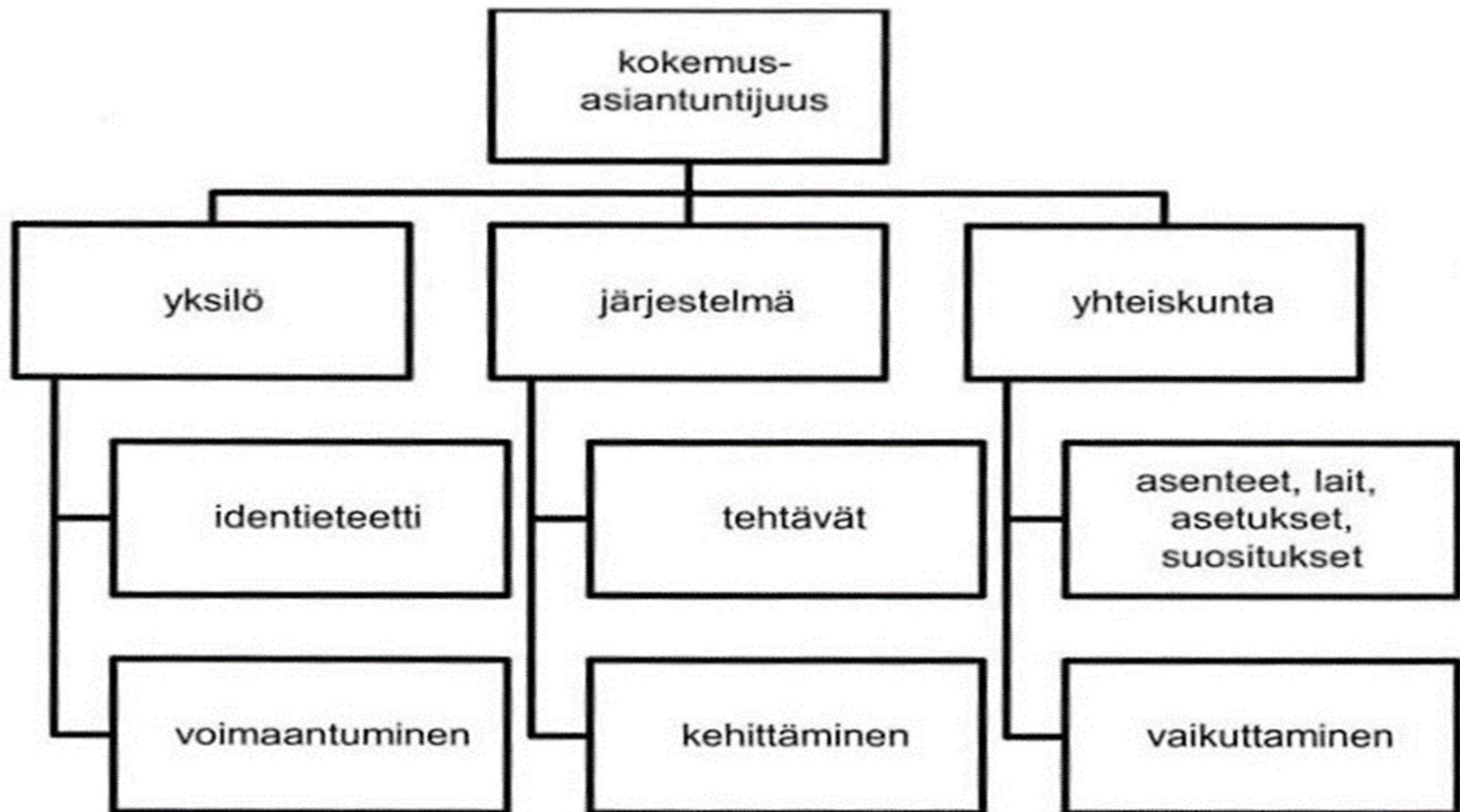
- Potilaille heräsi tarve, että heidät nähdään diagnoosin ja potilaan roolin takaa ihmisenä.
- Jokainen on oman elämänsä paras asiantuntija.
- Vertaistuen voima koettiin vahvasti kannattelevana, usein kaikista tärkein asia, kun sairauden pahin vaihe on selätetty.
- Vertaistuki ei kilpaile ammattiavun kanssa, kummallekin oma aikansa.

Haasteita hahmottaa toiminnan luonne

- Kokemustoiminta sijoittuu kansalaistoiminnan ja vertaistoiminnan sekä lakisääteisten palvelujen ja järjestelmän välimaastoon.
- Kuka toimintaa ohjaa? Julkinen puoli, yksityinen puoli, järjestötoimija
- Määrittely koettu hankalaksi ja tekee osaltaan toiminnan hankalasti hahmotettavaksi esim.
 - somaattisen puolen (kokemustoimija) ja mipän (kokemusasiantuntija) erot käsitteissä
 - erot koulutuksissa
 - erot palkkion maksussa
 - kokemusasiantuntijan monenlaiset roolit

KOKEMUSASIASIANTUNTIJATOIMINNAN VAIKUTUKSIA

- Yksilöllisellä tasolla kokemusasiantuntijuuteen sisältyvä muutosprosessi kuntouttaa ja voimaannuttaa.
- Kokemusasiantuntijuus voi olla välivaihe elämässä tai pitkäaikaisesti vaikuttava osa identiteettiä.
- Järjestelmän tasolla kokemusasiantuntija toimii erilaisissa tehtävissä ja toiminnan tavoitteena on kehittää palvelujärjestelmää asiakaslähtöisemmäksi.
- Yhteiskunnallisella tasolla kokemusasiantuntijatoiminnan tavoite on vaikuttaa kuntoutujien yhteiskunnalliseen asemaan, lakien ja asenteiden kautta. Nämä kolme tasoa ovat yhteydessä toisiinsa.

Kokemusasiantuntijuus on tutkitusti yhteiskunnallisesti vaikuttavaa

- Kokemusasiantuntijuus edistää toipumista.
- Lisää ymmärrystä ja vähentää stigmaa.
- Kokemusasiantuntijat mukana palveluiden suunnittelussa, toteutuksessa ja kehittämisessä -> asiakkaiden tarpeita vastaavia ja kustannustehokkaampia palveluita ja vaikuttavuutta.

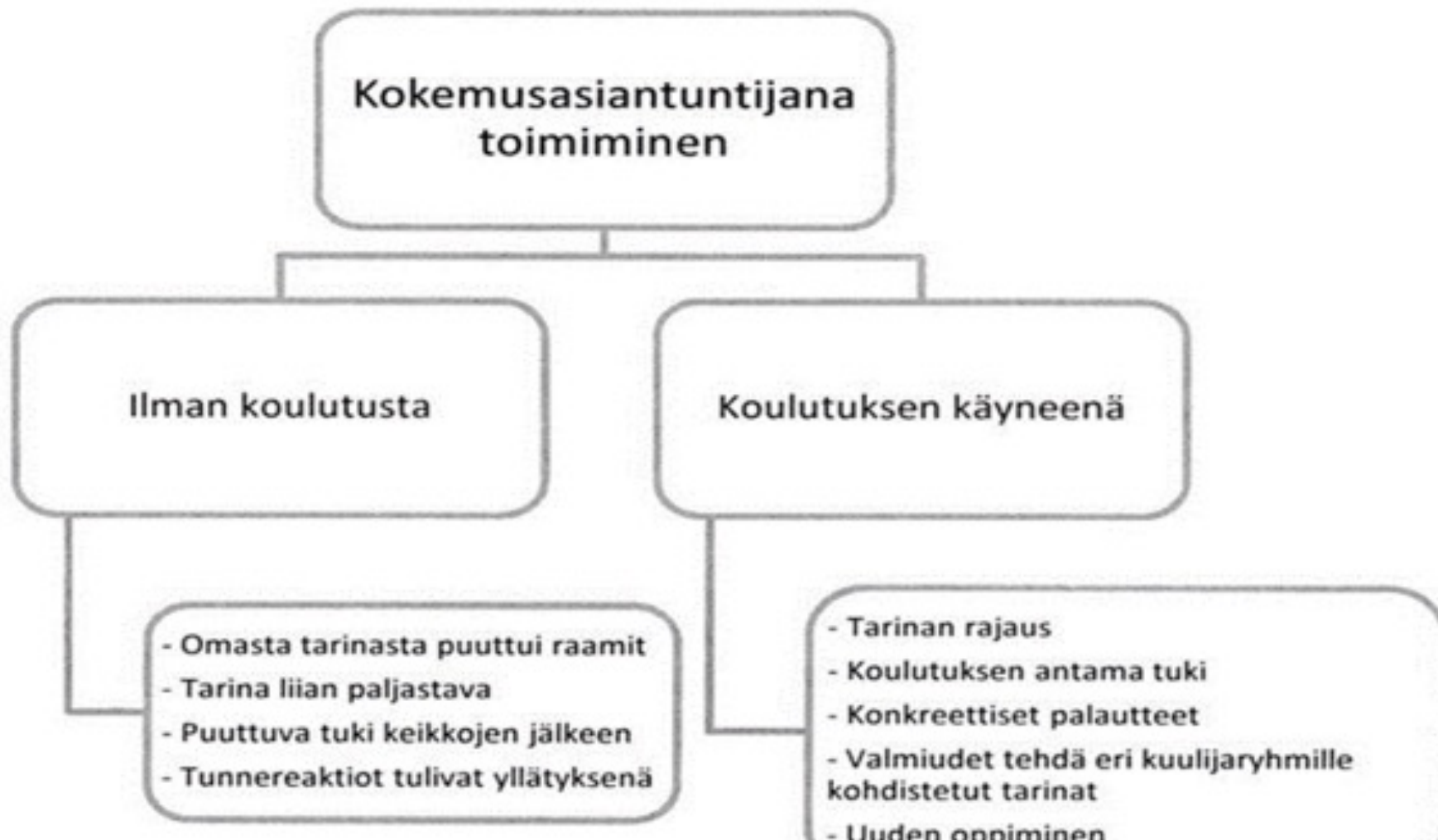
Kokemusasiantuntija- koulutus

Miksi koulutus?

- Kokemusten työstämiseen ja reflektointiin tarvitaan koulutusta.
- Koulutusta on järjestetty 2000 –luvun alkupuolelta lähtien.
- Kokemusasiantuntijatehtävät ovat vaativia.
- Koulutus antaa tehtävään vakuuttavuutta ja ”ammattimaisuutta”.
- Auttaa rajaamaan ja sopeuttamaan ympäristöön.

KOKEMUSASIAANTUNTIJANA TOIMIMINEN ENNEN KOULUTUSTA JA SEN JÄLKEEN

Potilas

Kuntoutuja/
Toipuja

Vertaistuki

Kokemusasiantuntijuus

Hakeminen koulutukseen

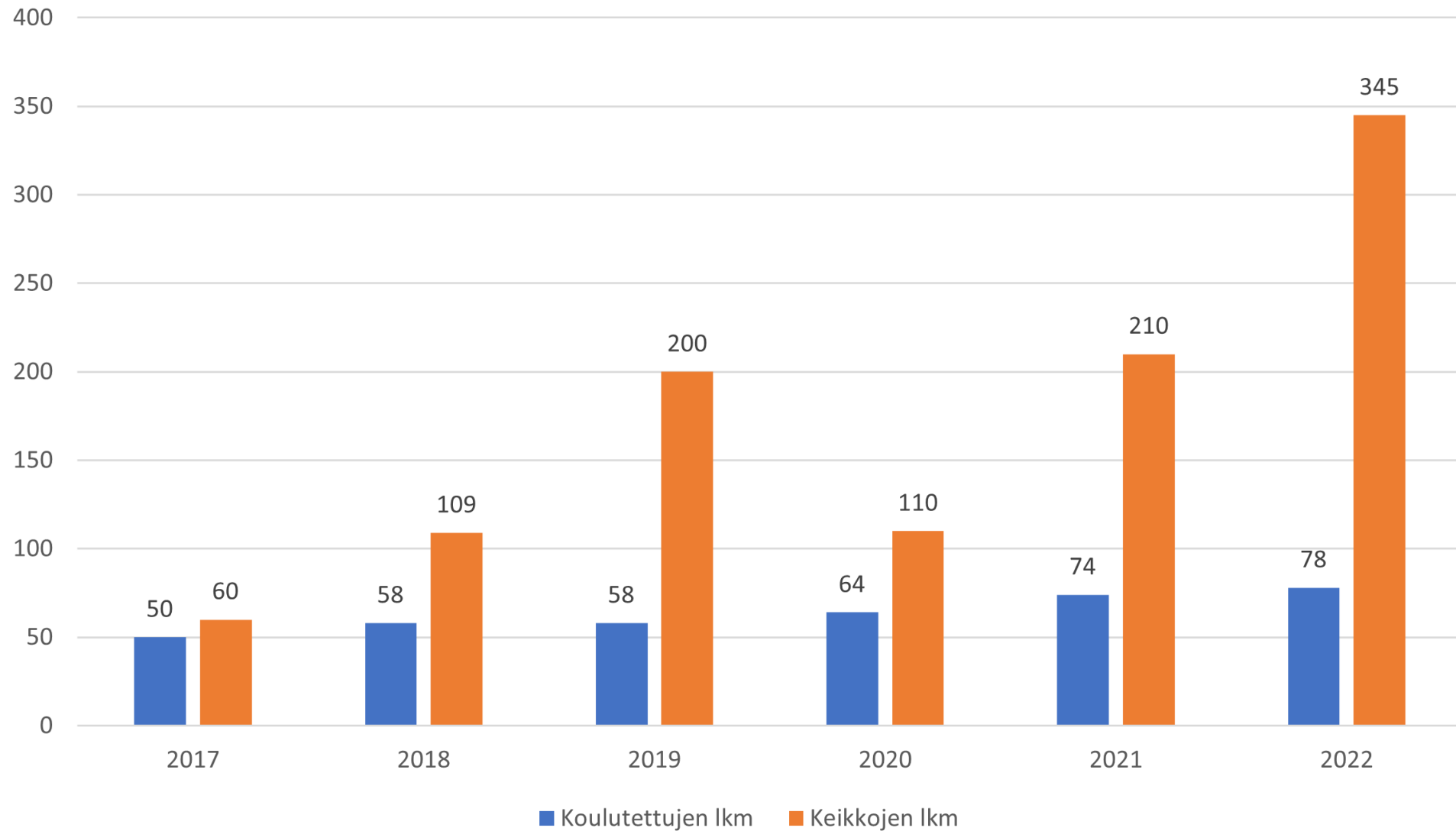
- Peruskoulutus on tarkoitettu Mikkelin lähialueen mielenterveys- ja päihdetoipujille.
- Koulutukseen osallistujan oma toipuminen on oltava riittävän pitkällä, osallistujalla tulee olla kykyä ja jaksamista tarkastella omaa sairastumistaan ja toipumistaan.
- Koulutukseen on jatkuva haku kirjallisella lomakkeella. Hakuaika koulutukseen päättyy 17.3.23.
- Valintakriteerit täyttävät hakijat haastatellaan helmi-maaliskuussa.
- Peruskoulutukseen valitaan n. 10 osanottajaa.

Mitä on tehty ja kuinka paljon?

Kokemusasiantuntijatoiminta 2022

Mitä on tehty ja kuinka paljon?

- Kokemuspuheenvuorot oppilaitoksissa (lähihoitaja, sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, sosionomi ja yhteisöpedagogi)
- Puheenvuorot seminaareissa
- Kuntoutuskursseilla (riva, mtkl)
- Ryhmänohjaaminen (Virikkeellä, 3*essote)
- Lastensuojelu (päihdeäidit, nuoret, tukihenkilönä asiakaskäynneillä)
- Hanketyöntekijänä

- Palveluiden suunnittelua moniammatillisissa työryhmissä esim. Mielenvalo
- Ammattilaisten kouluttaminen (esim. koulutus yhteisöön)
- Kokemusasiantuntijakoulutuksessa kouluttajina
- Asiakasvastaanotto (päihdetyö)
- Kriisipuhelinpäivystäjien kouluttaja
- Oppilaitoksissa ja nuorisotoimessa: työpajat, julkaisut
- Haastattelut: opinnäytetyöt, gradut, väitöskirjat
- Mediassa
- Palkkatyöntekijänä hyödyntää kokemusasiantuntijuutta omassa työssään

